

שמות פרק-לה

{א} וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֲתֶם:

אור החיים ויקהל משה וגו'. צריך לדעת טעם שהוצרך לומר ויקהל אחר שהוא דבר הרגיל בכל עת אשר יצוה דבר ה', ונראה כי לצד שראו כי קרן עור פניו וייראו מגשת אליו, לזה הוצרך להקהיל את כולן לבל ימנעו קצת מהמורא, וזה שדקדק לומר **את כל עדת.**

עוד ירצה באומרו **את כל** על פי מה שפירשתי בפרשת תרומה בפסוק מאת כל איש אשר וגו' שבא לרבות יתומים קטנים ונשים יע"ש, והוא אומרו **את כל** ב' ריבויים, וטעם שלא הזכיר הג' שהוא שוע זה אינו צריך לקרא לו כי מעצמו בא יבא ברנה בכלל כל ישראל, ובספר הזהר (ח"ג קצ"ו:) אמרו שהקהיל האנשים להפרידם מהנקבות לצד שהיה השטן מצוי בינם לבל יזיקם ח"ו ע"כ, ומן הסתם לא יכחיש שלא נזדמנו הנשים לשמוע דבר ה' ובפרט להביא נדבת המשכן, וכן הוא אומר (פסוק כ"ב) ויבואו האנשים על הנשים, אלא יכוין לומר כי הקהיל האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן ולא באו יחד ולא עמדו במסיבה אחת, והכתוב רמז הדברים בייתור תיבת **בני** שלא היה צריך לומר אלא את כל עדת ישראל:

אלה הדברים וגו'. צריך לדעת אומרו **אלה הדברים**, ובמסכת שבת (צ"ז:) דרש מכאן רבי ט"ל מלאכות כמנין אלה ל"ו דברים ב' הדברים ג' הרי ט"ל, וזה דרך דרש, עוד צריך לדעת למה הוצרך לומר **לעשות אותם** ולא הספיק באומרו אשר צוה ה', ועוד כיון שלא אמר במצוה זו אלא ענין שבת איך יוצדק ליאמר עליו תעשו. אכן יתבאר ע"פ דבריהם ז"ל (הוריות ה'). שאמרו בפסוק (במדבר ט"ו כ"ב) כי תשגו וגו' שכל המודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה, ומעתה הנה צריכין כל ישראל לתקן כל תרי"ג מצות אשר פגמו בכולן ודבר זה הוא רחוק מגדר ההשגה, אשר על כן באה מצות ה' להם שיזהרו במצות שבת, ואמרו ז"ל (שמו"ר פכ"ה) שקול שבת כנגד כל התורה, ובזה יתקנו פגם שפגמו בכל התורה, והוא מאמר משה כאן **אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם** פירוש לשון תיקון בזה יתוקנו פגמיהם של בני ישראל ומה הם הדברים **ששת ימים וגו' וביום השביעי וגו'**, ובזה יתיישב מה שקשה עוד למה חזר עוד לצוות על השבת אחר שכבר צוה כמה פעמים, ועוד למה צוה עליו סמוך למצות מעשה

המשכן, ולדברינו יבא על נכון כי יצו ה' על תיקון העבר כדי שיהיו מוכשרים לשכון בתוכם ובמצות שבת ששקולה ככל התורה היא תקנת עבודה זרה כאומרו (ישעי' נ"ו) אשרי אנוש יעשה זאת ודרשו ז"ל (שבת קי"ח:) כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו:

עוד יתבאר ע"פ דבריהם ז"ל (מכילתא פ' תשא) רבי אלעזר בר פרטא אומר מנין שכל המשמר שבת מעלין עליו כאלו עשאו דכתיב ושמרו וגו' לעשות את השבת ע"כ, והנה בפ' כי תשא פירשתי דרכים רבים באומרו לעשות את השבת, ודרשה זו זה מקומה, והוא אומרו **אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם** פירוש הדברים עצמן שהם שבתות אתם עושים אותם והבן.

עוד ירצה לומר כי הגם כי מצות שבת היא שמירה מהמלאכות ושבתה ואין כאן מעשה ליטול עליה שכר **אלה הדברים אשר צוה ה'** שיהיו בגדר מעשה ליטול עליהם שכר, ועיין מה שכתבתי בפרשת כי תשא (ל"א ט"ז) טעם לזה, ודקדק לומר **אלה** לשלול הדוגמא שישנו בבחינת שמירה לבד אינו כבחינת המעשה ליטול עליו שכר.

ועל פי המדרש (ילקוט) שאמרו כי אמר הקב"ה למשה הקהל קהילות ודרוש ברבים כדי שילמדו לדורות הבאים להקהל בכל שבת וכו', יתבאר הכתוב על נכון ויקהל משה וגו' **ויאמר אליהם אלה הדברים** פירוש הקהלת העדה ודרשת התורה **צוה ה' לעשות אותם**, או ירמוז באומרו **לעשות אותם** על בני ישראל כי באמצעות הדברים מתכפרים כל עונותם כמאמר ר' ישמעאל שם: (אור החיים)

ב **ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לך קודש שבת שבתך** ליהנה כל העשה בו מלאכה יומת:

אור החיים **ששת ימים תעשה**. טעם זכרון עשיית מלאכה בימי החול, אולי שיכוין לומר שאם יהיה יום ז' קודש תעשה המלאכה הצריכה לך בששת ימים.

או ירצה הכתוב לאסור מלאכת שבת בין על ידי עצמו בין על ידי גוי, והוא אומרו **ששת ימים תעשה** בציר"י תחת הת"ו פירוש תהיה נעשית אבל ביום השביעי אפילו על ידי אחרים אין לך לעשות, וזה כהאומר אמירה לגוי אסורה דבר תורה (מכילתא פ' בא), וטעם אומרו **ששת** ולא בששת כדי שלא תטעה כי יש מצוה בעשיית מלאכה בהם.

עוד ירמוז כי לא יקומו ששת ימים במלאכתם אשר הכינם ה' לעשות אלא אם יום השביעי יהיה לכם קדש אבל אם לא ישמרו שבת לא יהיו הששת ימים כי שבת הוא נפש קיום העולם, וכמו שהקדמנו בפרשת בראשית בפירוש פסוק (ב' ב') ויכל וגו' ביום השביעי יע"ש: (אור החיים)

ג לא תבערו אש בכל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: **ד** ויאמר מֹשֶׁה אֵל כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר:

אור החיים **אל כל עדת וגו' לאמר וגו'.** צריך לדעת למי יאמרו בני ישראל, ואולי כי לצד שלא ידבר משה עם הנשים והקטנים הגם שיהיו שם וצוה לאמר להם הדברים, ואמרו זה הדבר וגו' **לאמר** יתבאר ע"פ מה שאמרו בספרי (פ' תצא) ר' מאיר אומר טוב אשר לא תדור טוב מזה ומזה שלא תדור כל עיקר ר' יהודה אומר טוב מזה ומזה נודד ומשלם ע"כ, ואמרו בפ"א דנדרים (ט'). ב' אוקימתות א' שחולקים בנדר אבל בנדבה מודה ר' מאיר שיהא נודב ומשלם וכגון שהיה באופן שאינו בא לידי תקלה וכמעשה הלל שהיה מביא קרבנו כשהיא חולין לעזרה ושם היה מקדישה, והב' שחולקים בנדבה ולא אמר ר' יהודה אלא נודב אבל נודר לא, ונודב עצמו דוקא באופן שאינו בא לידי תקלה כנזכר יע"ש, לפי זה יכוין הכתוב לומר על זה הדרך כי לצד שקדם לומר קחו מאתכם תרומה כל נדיב לבו אם כן בנדבה מדבר הכתוב, לזה אמר **זה הדבר** פירוש הנדבה צוה ה' **לאמר** אותה פירוש דוקא במציאות זה שהוא שצוה ה' שתאמרו נודב ומשלם והוא בסדר שאינו בא לידי תקלה, לאוקימתא ראשונה יעלה דרכנו כר' מאיר ולאוקימתא ב' כר' יהודה: (אור החיים)

ה קחו מאתכם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נָדִיב לְבוֹי בְּיָמֵהָ אֵת תְּרוּמַת יְהוָה זֶהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֵׁת:

אור החיים **יביאה את תרומת ה'.** פסוק זה מראה באצבע כי לבד המורגש יש המושכל והוא מאמרם ז"ל (תיקונים תיקון כ"א) כי מעשה התרומה מושכל היא בחינת השכינה כי לה יקרא תרומת ה' ועל ידי מעשה התרומה יפעיל בה דבר טוב ויחבר אוהל בל ימוט, ועיקר הרצון במעשה הוא המושכל, והוא אומר **יביאה** פירוש יביא לבחינה הנעלמת עם תרומת ה', וביאר הכתוב מי הוא אשר יביאה ואמר **כל נדיב לבו** פירוש העושה דבר מנשיאות הלב אשר ידבנו לצד התנועות הרוחניות השוכן בלב בחשק הדבר יפעיל במושכל נעלם אבל אם יביא התרומה בלא נדיבות לב אין זה פועל במושכל:

זהב וכסף וגו'. ראיתי לתת לב בכל הפרשה בסדר התחברות השמות ופרטי הדברים כי לא השווה מדותיו בהם לפעמים יאמר וא"ו בכל פרט הנוסף כמעשהו בסדר י"ג דברים הבאים בנדבת המשכן שאמר וא"ו בכל נוסף ולפעמים יאמר וא"ו בהתחברות הג' כאומרו את המשכן את אהלו ואת מכסהו ותכף חזר בו בכתוב עצמו ולקח סדר התחברות אחר ואמר את קרסיו ואת קרשיו וכן על זה הדרך עד סוף סדר פרטי המשכן כמה שינויים בפרט זה.

ונראה ליישב בהקדים דבריהם ז"ל (ב"ר פ"ל) כי הו"ו יגיד התקשרות הנוסף עם הראשון, וחסרון הוא"ו יגיד כי הוא גבול בפני עצמו, ומזה נשכיל על כל דבר ודבר ונלך לישב כל פרט ופרט במקומו, וזה יצא ראשונה בנדבת המשכן אמר ו' בראש כל פרט כדי להסמיך ולהשוות כל הי"ג דברים לומר שכולם שוים ליקראות תרומת ה' וזכותן שוה מביא הנחושת כמביא זהב כמו שמצינו שאמר הכתוב בעולת הבהמה ריח ניחוח ובעולת העוף ריח ניחוח ואמרו ז"ל (מנחות ק"י.) לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט כו', ועיין מה שפירשתי בענין בפרשת ויקרא (א' י"ז) גם נתכוין לומר שכל הי"ג דברים חובה הם לצורכי המשכן דבר קטן כדבר גדול מעכבין אשר על כן חברם במחברת הווין, כל זה בערך דבר הניתן אבל בערך הנעשה ממנו יש בהם הדרגות הקדושה כמה קדושות הם זו למעלה מזו ולא תדמה שום קדושה למה שלמעלה ממנה: (אור החיים)

וַיִּזְכֹּר וְתַכְלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: **וַיִּזְכֹּר** וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וְעִצֵּי שִׁטִּים: **וַיִּזְכֹּר** וְשֵׁמֶן לְמָאֹר וּבָשָׂמִים לְשֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלְקַטְרֹת הַסַּמִּים: **וַיִּזְכֹּר** וְאַבְנֵי שֹהַם וְאַבְנֵי מִלֵּאִים לְאַפֹּד וְלַחֹשֶׁן: **וַיִּזְכֹּר** וְכָל חֹכֶם לֵב בְּכֶם יְבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: **וַיִּזְכֹּר** אֵת הַמִּשְׁכָּן אֵת אֹהֶלוֹ וְאֵת מִכְסֵהוּ אֵת קַרְסָיו וְאֵת קַרְשָׁיו אֵת בְּרִיחָו אֵת עֲמֻדָיו וְאֵת אֲדָנָיו:

אור החיים את המשכן וגו'. הנה הדרגת המשכן שהם יריעות התחתונות להיות שמסככין על הקודש הם בהדרגה מעולה מאהלו ומכסהו העשויים מהעורות שאינם רואים פני הקודש לזה לא אמר ואת אהלו להשוות אליו אבל כל מה שעל יריעות התחתונות השווה אותם הכתוב במדרגה אחת ואמר ואת מכסהו להשוותו בגדר אחד עם אהלו, ולו יהיה שתהיה גדולה קצת הדרגת האוהל מהמכסה יודיע הכתוב כי אין הפרש כל כך ובהדרגה אחת תחשב, ואומרו את קרסיו ולא אמר ואת לומר כי הדרגה זו של הקרסים אינה בגדר השואה עם אוהל ומכסהו, ואמר ואת קרשיו כי שוים הם בגדר עם הקרסים, ואמר את בריחיו כי אינם בגדר קדושת הקרשים, ואמר את עמודיו שאינם בגדר הבריחים ואמר ואת אדניו כי שוים בהדרגה עמודים לאדנים והמשכיל

על דבר יראה כי השכל יכיר ההדרגות שהם כמו שכתבתי: (אור החיים)

יב אֶת הָאָרוֹן וְאֶת בְּדִיו אֶת הַכַּפֹּרֶת וְאֶת פְּרֹכֶת הַמִּסְדָּה:

אור החיים את הארון. התחיל הכתוב במעולה שבכלים כמו שהתחיל במשכן ביריעות של שש שהם גדר הקדושה המעולה שבבית, ואומרו **ואת בדיו** יודיע הכתוב כי שוים הבדים לגופו של ארון בקדושה, ולזה תמצא שצוה הכתוב (לעיל כ"ה ט"ו) לא יסורו ממנו, ואומרו **את הכפורת** כי לא שוה לקדושת הארון, וכן תמצא שלא היה קבוע בארון וגם אין אזהרה שלא להסירו, ואומרו **ואת פרוכת המסך** השוה הכתוב קדושתו לקדושת הכפורת שהם בגדר אחד: (אור החיים)

יג אֶת הַשְּׁלַחַן וְאֶת בְּדִיו וְאֶת כָּל פְּלִיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים:

אור החיים את השלחן. אין קדושת השלחן שוה לקדושת הקודם לו, לזה אמר **את**, ואמר בכל פרטיו **ואת** כי מדרגת כולם שוה בקדושה, **ואת מנורת המאור** בתום' וא"ו לומר כי זו קדושתה וקדושת כליה שוים לקדושת שלחן וכליו, ואמר **ואת מזבח הזהב** כמו כן בגדר שוה למנורה ולשלחן הוא וכליו ושמן המשחה וגו' עד מסך הפתח בכל פרט אמר הכתוב **ואת** לומר שכולן בגדר אחד הם, ואמר **את מזבח העולה** בלא וא"ו לומר שאינו בגדר קדושת הקודם ומקומו מוכיח עליו, ואמר **ואת מכבד** שהוא בגדר עמו, ואמר **את בדיו** שאינו בגדר עמו, **ואת כל כליו** בגדר א' עם בדיו, **את הכיור** אינו בגדר מזבח הנחשת, **ואת כנו** בגדר א' עם הכיור, **את קלעי החצר** אינם בגדר מזבח העולה וכליו, **את עמודיו** גדר למטה מהקלעים, **ואת אדניה** ו**את מסך** בגדר א' עם עמודיה, **את יתדות** גדר בפני עצמו, **ואת יתדות החצר** ו**את מיתריהם** כולן שוים בגדר אחד, **את בגדי השרד** הם דברים שמכסים הקודש בפרק הנסיעה ומדרגתם למטה ממדרגת יתדות וגו', **את בגדי הקדש** הם מדרגה בפני עצמן, ועיין מה שכתבתי בפרשת תרומה (כ"ה ז') כי אין מועלים בבגדי כהונה ומועלין בכל כלי הקודש, **ואת בגדי בניו** שוים הם לקדושת בגדי אהרן אביהם לזה חברם בוא"ו המחברת: (אור החיים)

יד וְאֶת מְנַרְת הַמְּאֹר וְאֶת פְּלִיָּה וְאֶת נִרְתִּיָּה וְאֶת שֶׁמֶן הַמְּאֹר: **טו** וְאֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת בְּדִיו וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת מִסְדֵּי הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן: **טז** אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת מְכַבֵּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לוֹ אֶת בְּדִיו וְאֶת

כָּל כָּלְיוֹ אֶת הַפִּיר וְאֶת כְּנֹ: **יִזוּ** אֶת קַלְעֵי הַחֶצֶר אֶת עַמֻּדָיו וְאֶת אֲדָנֶיהָ וְאֶת
מִסֵּד שְׁעַר הַחֶצֶר: **יִחַ** אֶת יְתֹדֹת הַמִּשְׁפָּן וְאֶת יְתֹדֹת הַחֶצֶר וְאֶת מֵיתְרֵיהֶם:
יִטוּ אֶת בְּגָדֵי הַשָּׂרָד לְשָׂרֵת בְּקֹדֶשׁ אֶת בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת בְּגָדֵי בָנָיו
לְכַהֵן: **יִצְאוּ** כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּפָנֵי מֹשֶׁה:

אור החיים ויצאו כל עדת בני ישראל. פירוש שיצאו כולם כאחד בזריזות
להביא ולא היה בהם אחד שנתעכב מחבירו:

מלפני משה. פירוש מלפניו קודם שיתן להם רשות לעמוד מלפניו, והגם
דאמרינן ביומא (נ"ג.) שאין רשות לתלמיד לעמוד מלפני רבו אלא עד שיתן לו
רשות, דנו ישראל כי כשאמר להם קחו מאתכם תרומה וגו' וגמר דבריו כאילו
אמר להם עמדו, או אפשר כי אהבת הדבר קלקלה השורה, עוד נראה שנתכוונו
להקדים לבל ילך משה ויקדים להביא כל הצורך משלו כי עשיר גדול היה
וחשק גדול הוא בעשות מצות ה' לזה יצאו מלפניו פירוש על דרך אומרו (רות
ד') וזאת לפני קודם לו: (אור החיים)

יבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את
תרומת יהוה למלאכת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי הקדש:

אור החיים ויבאו כל איש אשר נשאו וגו'. פירוש אומרו נשאו לבו ונדבה
וגו', דע כי יש שתי הדרגות במתנדבים, הא' הוא המתנדב ברצון נפשו כפי
יכולתו וערך ממונו, ולזה יקרא נדבה רוחו לשלול שאינו עושה הדבר כמו צער
בנפשו, והב' הוא המתנדב יותר מיכולתו מגודל טוביות לבו, ולזה יקרא נשאו
לבו פירוש שהלב מנשאהו ומעריכו בערך עשיר יותר ממה שהוא לתת דבר
יקר, ולזה אמר כי בישראל נמצאו ב' סוגים הנזכרים, ופתח במעולה שבשניהם
ואמר כל איש אשר נשאו לבו, ודקדק לומר תיבת **איש** לשון חשיבות, וכנגד
הב' אמר **וכל אשר נדבה רוחו** ולא אמר איש כי אינו חשוב בערך הראשון,
וממוצא דבר אתה יודע כי לא היו בכל המתנדבים אלא ב' הדרגות וב' לשבח
שנדבו בלבם ולא עשו הדבר בחסרון רצון הלב אלא שאחד גדול מחברו, ולזה
דקדק לומר **הביאו את תרומת ה'** לרמוז לבחינת הנעלמת שרמז באומרו (פסוק
ה') יביאה את תרומת ה' וכמו שפירשנו שם שיכוין אל המושכל ודבר זה עקרו
בנדבת הלב והנה הוא:

ולכל עבודתו וגו'. יודיע הכתוב כי כל צרכי המשכן פירוש כל הי"ג דברים
שצריכין למשכן וכו' באו בעצמן בנדבה ולא הוצרכו לקנות דבר מהם בכסף
וזהב המובא בתרומה והבן: (אור החיים)

זְכַרְתִּי וַיָּבֵאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים כָּל נְדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וְנִזְמָם וְטַבַּעַת וְכוּמָז פֶּלַל כָּלִי זָהָב וְכָל אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפֶת זָהָב לִיהוָה:

אור החיים ויבואו האנשים על הנשים וגו'. צריך לדעת כוונת. אומרו על הנשים, עוד למה כפל לומר פעם אחרת **כל נדיב ל.** ב, ואולי כי יודיע הכתוב אופן נדבת לב אשר עשו אנשי החיל, כי דבר ידוע הוא שיש הדרגות באהבת הנכסים והם ד', הא' שבראשונות הם כלי תכשיטי בני ביתו של אדם וכלי הבית דברים אלו יגדל ערכם בעיני האדם מכל קנין כספו והדבר פשוט הוא, ב' הזהב כי מכל קנינים שישנם בעולם יאהב הזהב יותר מכולם, ג' דברים שאינם בנמצא זולת אצלו יגדל מעלתם בעיניו יותר משיעור שוים, ד' הם שאר קנייני האדם כסף ושוה כסף, וסידר הכתוב הדרגות המתנדבים בעם וראשון בקודש התחיל בו ואמר **ויבואו האנשים על הנשים** פירוש מה שעל הנשים כל נדיב לב הביאו אותם וסידר הכתוב התכשיטים שהביאו להראות חיבת המתנדבים שלא רצו להביא אלא דבר היותר מעולה וחביב אצלם הגם שעומדים לשבירה ולקלקל אף על פי כן אהבה נפשם חיבת הקודש מכל יקר ראתה עינם והביאו כל תכשיטי נשיהם חח ונזם וטבעת וגו', ודקדק לומר **נדיב לב** דע כי יש הפרש בין ידבנו לבו לנדיב לב כי ידבנו לבו יאמר על כל אשר יתנדב מלבו ויש שידבנו הרבה ויש שידבנו מועט אבל נדיב לב יאמר על לב נדיב, והוא הרמוז באומרו **אשר נשאו לבו** כי מי שלבו נדיב יתנדב יותר מהיכולת ולא יקפיד על החסרון אשר ימצאנו כי שמח בנתינה יותר מהקנין אצלו, ואומרו **כל כלי זהב** פירוש לא תאמר כי לצד שהיו להם התכשיטין הוא שהביאו לה' הכפל, לזה אמר **כל כלי זהב** שלא הניחו להם כלי זהב ואומרו **חח ונזם** שם המין, או ירצה **כל כלי זהב** לומר שלא הניחו בביתם כל מין כלי זהב שבהם ישתעשע אדם לקיים אומרו (שה"ש א') נגילה ונשמחה בך, ואולי כי רמז באומרו **על הנשים** שהביאום עליהם ובבואה לפני משה הורידו עדים מעליהם ונתנום לתרומת ה' חיבה יתירה נודעת להם בזה לאדונינו ב"ה, הדרגה ב' היא הזהב שאינו עשוי תכשיט כנגד המביא מבחינה זו אמר **וכל איש אשר הניף תנופת זהב לה'.** ג' דברים שאינם בנמצא כי היו במדבר ואין שם בנמצא תכלת וארגמן וכו' וכנגד המביא מהם אמר **וכל איש אשר וגו' תכלת וארגמן וגו'.** ד' והוא מדרגה שלמטה מכולן בבחינת הקנינים כסף ושוה כסף אמר **כל מרים תרומת כסף ונחושת וגו'.** ואומרו **וכל אשר נמצא אתו עצי שיטים** אלו אין להם כינוי נדבה, והטעם על דרך אומרם ז"ל (תנחומא פ' תרומה) כי צפה יעקב אבינו וכו' יצוה ונטעום לצרכי המשכן, ולזה לא אמר אלא **וכל אשר נמצא אתו עצי שטים וגו' הביאו,** ודקדק לומר **לכל מלאכת העבודה** לצדק דברינו כי מציאת עצי שטים בידם היה לצורכי מלאכת המשכן שאם לא כן לא היה צריך לומר כן,

ועוד היה לו להקדים לומר **הביאו** ואחר כך יאמר **לכל מלאכת המשכן** אלא לומר כי מציאותם בידם הוא למלאכת וגו' והם לא עשו אלא ההבאה והוי כדבר שאין בו חסרון כיס להם והבן, ולפי מה שהצענו יש טעם נכון למה אמר בכל פרט ופרט הביאו ולא הספיק באחת כי אין הדרגת ההבאה שוה: (אור החיים)

כג וְכֹל אִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא אִתּוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים הִבְיִאוּ: **כד** כָּל מְרִים תְּרוּמַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת הִבְיִאוּ אֵת תְּרוּמַת יְהוָה וְכֹל אֲשֶׁר נִמְצָא אִתּוֹ עֲצֵי שִׁטִּים לְכֹל מְלָאכֶת הָעֵבֶדָה הִבְיִאוּ: **כה** וְכֹל אִשָּׁה חַכְמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טוֹו וַיְבִיאוּ מִטְּוֹה אֵת הַתְּכֵלֶת וְאֵת הָאַרְגָּמָן אֵת תוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֵת הַשֵּׁשׁ: **כו** וְכֹל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לְבֶן אֶתְנֶה בְּחֻמָּה טוֹו אֵת הָעִזִּים: **כז** וְהַנְּשָׂאִם הִבְיִאוּ אֵת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֵת אַבְנֵי הַמְּלָאִים לְאַפּוֹד וְלַחֹשֶׁן:

אור החיים והנשואם וגו'. לצד שבאו באחרונה נכתבו אחר מטוה העזים בחכמת נשים: (אור החיים)

כח וְאֵת הַבָּשָׂם וְאֵת הַשֶּׁמֶן לְמָאוֹר וְלִשְׁמֹן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: **כט** כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לָבָם אֶתָּם לְהִבְיִא לְכֹל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד מֹשֶׁה הִבְיִאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה:

אור החיים הביאו בני ישראל נדבה לה'. התורה מעידה על כללות ישראל שהביאו נדבת ה' פירוש דבר הראוי ליקרא נדבה: (אור החיים)

ל **שלישי - שני במחוברין** ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא יהוה בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה: **לא** וימלא אתו רוח אלהים בְּחֻמָּה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה: **לב** וְלִחְשֹׁב מַחֲשָׁבֹת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְנַחֲשָׁת: **לג** וּבְחֻרָשָׁת אָבֹן לְמִלֵּאֵת וּבְחֻרָשָׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכֹל מְלָאכֶת מַחֲשָׁבֹת: **לד** וְלַהוֹרֹת נָתַן בְּלָבֹו הוּא וְאַהֲלִיאָב בֶּן אַחִיסָמֶד לְמִטָּה דָן:

אור החיים ולהורות נתן וגו'. פירוש לצד שיש חכמים רבים שתהיה חכמתם בלבם לבד שלא ידעו ללמדה, לזה אמר ולהורות נתן בלבו השכיל חכמת הלימוד, עוד בא לשלול מה שכתוב בפ"ג דיומא (ל"ח) של בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים של בית אבטינם לא רצו וכו', והודיענו הכתוב כי על אלו יאמר (משלי י') זכר צדיק לברכה כי היו מורים ומלמדים כל הרוצה: (אור החיים)

{לה} מלא אתם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחשב ורקם בתכלת ובארגמן בתולעת השני ובשש וארג עשי כל מלאכה וחשבי מחשבת:

שמות פרק-לו

{א} ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב אשר נתן יהוה חכמה ותבונה בְהִמָּה לְדַעַת לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מְלָאכַת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:

אור החיים **ועשה בצלאל וגו' את כל מלאכת וגו'.** קשה והלא אפילו לקיחת הנדבה עדיין לא לקח לעשות ואיך יוצדק לומר **ועשה וגו'**, אכן הכוונה היא שהכין כלי אומנות הצריכין לעשות בהם כל פרטי המלאכה אשר צוה ה' לעשות כי צריכין כמה פרטי כלי אומנות, וזה שיעור הכתוב **ועשה בצלאל וגו' את כל מלאכת פירוש כלים שהם מלאכת מעשה עבודת הקדש לכל אשר צוה ה' כי יש עבודת המתכות ועבודת כלי עץ ועבודת האבנים והאריגה, וצא ולמד מה שאמרו ז"ל (שבת מ"ט:): כי המ' מלאכות כולן היו במקדש, ומהנשמע מהכתובים מובן כי ביום אחד הכינו כל כלי אומנות: (אור החיים)**

{ב} ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב ואל כל איש חכם לב אשר נתן יהוה חכמה בלבם כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשות אתה: **{ג}** ויקחו מקפני משה את כל התרומה אשר הביאו בני ישראל למלאכת עבודת הקדש לעשות אתה והם הביאו אליו עוד נדבה בפקר בפקר:

אור החיים **והם הביאו אליו עוד וגו'.** פירוש מדברים הנעשת בהם מלאכה כמו שתאמר מטוה של תכלת וגו' ושל עזים וכל הפרטים אשר תעשנה בידים וזה סיבת עכבתם שלא הביאו עד אחר יום או יומים כי עסוקים היו ומביאים מלאכתם יום יום, אבל נדבת ממון הצריכה כבר הביאו ביום ראשון בפעם אחת: (אור החיים)

{ד} וביאו כל החכמים העשים את כל מלאכת הקדש איש איש ממלאכתו אשר הִמָּה עֲשִׂים: **{ה}** ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי העבודה למלאכה אשר צוה יהוה לעשות אתה:

אור החיים **מרבבים העם להביא**. קשה וכי רע הדבר שיהיה בית אלהינו באוצרות זהב לכבוד ולתפארת, אכן לא באו לקבול על המובא בית ה' מהזהב וכסף וגו' אלא על המובא עשוי מלאכה שהוא דבר שאין צורך בו גם עומד להתקלקל כל שיש די מחסור, והוא אומרו **מרבבים** וגו' **מדי העבודה למלאכה** פירוש מרבבים להביא יותר משיעור העבודה הצריכה למלאכה אשר צוה ה' הא למדת שעל פרטי העבודה הקפידו, והעד לדברינו מאמר הכרוז **אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש**, ואומרו **ויכלא העם מהביא** ולא אמר מעשות כי יאמר הכתוב דבר שהוכר לחכמים העושים במלאכה והיא ההבאה: (אור החיים)

וַיִּצְוּ מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמִתְנַהֵל אִישׁ וְאִשָּׁה אֵל יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה לְתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּפְלֵא הָעָם מִהִבֵּיא: {ז} וְהַמְּלָאכָה הָיְתָה דִּים לְכָל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֶתֶּה: הוֹתֵר:

אור החיים **דים וגו' והותר**. הם ב' דברים הפכיים אם דים אינו הותר ואם הותר אינו דים, וכאן אין מקום לומר לא זו אף זו לצד ששניהם סוג אחד ובחינה אחת ואין דרך לעשות סוג א' ב' סוגים כי יש בנשמע הכחשה, ועוד לא היה צריך לומר דים אלא והמלאכה היתה הותר לכל המלאכה, ועוד כל הכתוב מיותר שהרי אמר למעלה מרבבים העם להביא מדי העבודה למלאכה ופשיטא שלא אמרו כן עד ששערו ומה צורך עוד לומר והמלאכה וגו'. ואולי שישמיענו הכתוב חיבת בני ישראל בעיני המקום כי לצד שהביאו ישראל יותר משיעור הצריך חש ה' לכבוד כל איש שטרחו והביאו ונכנס כל המובא בית ה' במלאכת המשכן, וזה שיעור הכתוב **והמלאכה** אשר צוה ה' לעשות במשכן הספיקה להכנס בתוכה כל המלאכה שעשו בני ישראל הגם שהותר פירוש שהיה יותר מהצריך הספיק המקבל לקבל יותר משיעורו על ידי נס. או על זה הדרך **והמלאכה שהביאו היתה דים** לא חסר ולא יותר הגם שהיתה יותר כפי האמת והוא אומרו **והותר** כי נעשה נס ולא הותר: (אור החיים)

וַיַּעֲשׂוּ כָּל חֻכְמַת לֵב בְּעֵשִׂי הַמְּלָאכָה אֶת הַמְּשָׁכָן עֲשׂוֹר יְרִיעַת שֵׁשׁ מְשֻׁזָּר וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי פְּרָבִים מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב עֲשֵׂה אֹתָם:

אור החיים **ויעשו כל חכמ לב**. פירוש הגם שהעושים רבים הם אף על פי כן היתה המלאכה נעשית כאילו עשאה אדם אחד, והכוונה בזה כי כשיעשו המלאכה רבים על כל פנים ישתנה תואר מלאכת זה מזה ולא תדמה למלאכה שיעשנה כולה אומן אחד, והשמיענו הכתוב כי מלאכת המשכן שלימה היתה גם בבחינה זו כי הנותן חכמה בהמה השוה אותם בהתבוננות החכמה שוה ודומים

כולם לאיש אחד, ולדרך זה יתיישב טעם אומרו בכל פרטי המעשים לשון יחיד ולא פירש מי הוא ופשיטא שאינו חוזר על בצלאל כי לא הוא עשה הכל והעד הנאמן (לקמן ל"ז א') ויעש בצלאל את הארון, אלא יכוין אל עושי המלאכה והזכירם בלשון יחיד לטעם שכתבתי:

חכם לב בעושי וגו'. אולי שירמוז שבאמצעות עשייתם המלאכה ובסיבתה נעשו חכם לב: (אור החיים)

טו ארף היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לכל היריעות: **זי** ויחבר את חמש היריעות אחת אל אחת וחמש יריעות חבר אחת אל אחת: **יא** ויעש ללאת תכלת על שפת היריעה האחת מקצה במחברת פן עשה בשפת היריעה הקיצונה במחברת השנית:

אור החיים ויעשו וגו'. טעם אשר החזיר הכתוב כל הפרטים ולא הספיק לומר ויעש כאשר צוה ה' את משה, על דרך אומרם ז"ל (ב"ר פ"ס) בכפל פרשת אליעזר עבד אברהם כי מתוך שחביבה עליו כתבה ב' פעמים, וכמו כן גילה הכתוב בענין מעשה המשכן כי חביב עליו ולזה נכתב ב' פעמים: (אור החיים)

יב חמשים ללאת עשה ביריעה האחת וחמשים ללאת עשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבילת הללאת אחת אל אחת: **יג** ויעש חמשים קרסי זקב ויחבר את היריעות אחת אל אחת בקרסים ויהי המשפך אחד: **יד** ויעש יריעות עזים לאהל על המשפך עשתי עשרה יריעות עשה אתם: **טו** ארף היריעה האחת שלשים באמה וארבע אמות רחב היריעה האחת מדה אחת לעשתי עשרה יריעות: **טז** ויחבר את חמש היריעות לבד ואת שש היריעות לבד: **יז** ויעש ללאת חמשים על שפת היריעה הקיצונה במחברת וחמשים ללאת עשה על שפת היריעה החברת השנית: **יח** ויעש קרסי נחשת חמשים לחבר את האהל להיות אחד: **יט** ויעש מכסה לאהל ערת אלים מאדמים ומכסה ערת תחשים מלמעלה: **כ** **חמישי** ויעש את הקרשים למשפך עצי שטים עמדים: **כא** עשר אמת ארף הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד: **כב** שתי ידות לקרש האחד משלבת אחת אל אחת פן עשה לכל קרשי המשפך: **כג** ויעש את הקרשים למשפך עשרים קרשים לפאת נגב תימנה: **כד** וארבעים אדני כסף עשה תחת עשרים הקרשים שני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידותיו ושני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידותיו: **כה** ולצלע המשפך השנית לפאת צפון עשה עשרים קרשים: **כו** וארבעים אדניהם כסף

שְׁנֵי אַדְנִים תַּחַת הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד וְשְׁנֵי אַדְנִים תַּחַת הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד: **לכז** וְלִירְכַתִּי הַמְשֻׁכָּן יָמָה עֲשֵׂה שְׂמֵחָה קְרִישִׁים: **לכח** וְשְׁנֵי קְרִישִׁים עֲשֵׂה לְמַקְצַעַת הַמְשֻׁכָּן בִּירְכַתִּים: **לכט** וְהָיוּ תּוֹאֲמִים מְלֻמְטָה וְיִחַדְדוּ יִהְיוּ תַמִּים אֶל רֵאשׁוֹ אֶל הַטְּבַעַת הָאֶחָת כִּן עֲשֵׂה לְשְׁנֵיהֶם לְשְׁנֵי הַמְקַצַּעַת: **לל** וְהָיוּ שְׂמֵחָה קְרִישִׁים וְאֲדִנְיָהֶם כְּסֹף שְׂמֵחָה עֲשֹׂר אַדְנִים שְׁנֵי אַדְנִים שְׁנֵי אַדְנִים תַּחַת הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד: **לא** וַיַּעַשׂ בְּרִיחֵי עֲצֵי שֹׁטִים חֲמֻשָּׁה לְקְרִישֵׁי צְלַע הַמְשֻׁכָּן הָאֶחָת: **לב** וְחֲמֻשָּׁה בְּרִיחִים לְקְרִישֵׁי צְלַע הַמְשֻׁכָּן הַשֵּׁנִית וְחֲמֻשָּׁה בְּרִיחִים לְקְרִישֵׁי הַמְשֻׁכָּן לִירְכַתִּים יָמָה: **לג** וַיַּעַשׂ אֶת הַבְּרִיחַ הַתֵּיכֵן לְבָרוּחַ בְּתוֹךְ הַקָּרֶשִׁים מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה: **לד** וְאֶת הַקָּרֶשִׁים צָפָה זָהָב וְאֶת טְבַעְתָּם עֲשֵׂה זָהָב בְּתִים לְבְּרִיחִים וַיִּצַּף אֶת הַבְּרִיחִים זָהָב: **לה** וַיַּעַשׂ אֶת הַפְּרֻכָּת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֻׁזָּר מְעִשָּׂה חֹשֶׁב עֲשֵׂה אֹתָהּ כְּרָבִים: **לו** וַיַּעַשׂ לָהּ אַרְבָּעָה עֲמוּדֵי שֹׁטִים וַיִּצַּפֵּם זָהָב וְוִיָּהֶם זָהָב וַיִּצַּק לָהֶם אַרְבָּעָה אֲדָנֵי כְּסֹף: **לז** וַיַּעַשׂ מְסֹף לְפִתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֻׁזָּר מְעִשָּׂה רָקִים: **לח** וְאֶת עֲמוּדָיו חֲמֻשָּׁה וְאֶת וְוִיָּהֶם וְצָפָה רֵאשִׁיָּהֶם וְחֲשֻׁקֵיהֶם זָהָב וְאֲדִנְיָהֶם חֲמֻשָּׁה נְחֹשֶׁת:

שמות פרק-לז

א וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרֶן עֲצֵי שֹׁטִים אֲמֹתִים וַחֲצֵי אַרְכּוֹ וְאֹמָה וַחֲצֵי רַחְבּוֹ וְאֹמָה וַחֲצֵי קֹמְתוֹ: **ב** וַיִּצַּפְהוּ זָהָב טְהוֹר מִבֵּית וּמְחוּץ וַיַּעַשׂ לוֹ זָר זָהָב סָבִיב: **ג** וַיִּצַּק לוֹ אַרְבַּע טְבַעַת זָהָב עַל אַרְבַּע פְּעֻמֹתָיו וְשִׁתִּי טְבַעַת עַל צְלַעוֹ הָאֶחָת וְשִׁתִּי טְבַעוֹת עַל צְלַעוֹ הַשֵּׁנִית: **ד** וַיַּעַשׂ בְּדֵי עֲצֵי שֹׁטִים וַיִּצַּף אֹתָם זָהָב: **ה** וַיָּבֵא אֶת הַבָּדִים בְּטְבַעַת עַל צְלַעַת הָאָרֶן לְשֵׂאת אֶת הָאָרֶן:

אור החיים על צלעות הארון. ג' פעמים נזכר הארון בפרשה זו כנגד ג' ארונות שעשה בצלאל כאומרם ז"ל (יומא ע"ב:): (אור החיים)

ו וַיַּעַשׂ פְּפֻרֹת זָהָב טְהוֹר אֲמֹתִים וַחֲצֵי אַרְכָּה וְאֹמָה וַחֲצֵי רַחְבָּהּ: **ז** וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְּרָבִים זָהָב מְקֻשָּׁה עֲשֵׂה אֹתָם מְשֻׁנֵי קְצוֹת הַפְּפֻרֹת: **ח** כְּרוֹב אֶחָד מְקַצָּה מְזֵה וְכְרוֹב אֶחָד מְקַצָּה מְזֵה מִן הַפְּפֻרֹת עֲשֵׂה אֶת הַכְּרָבִים מְשֻׁנֵי (קְצוֹתוֹ) קְצוֹתָיו:

אור החיים משני קצותיו. אולי שיכוין לומר שלא עשה הכפורת שוה והיה מכה בקורנס בכל רוחב הכפורת וכו' אלא בשעת ההתכה התיך במקום רחב כשיעור הכפורת ובב' קצותיו הרבה זהב שיעור שיספיק לכרובים ובזה ידויק אומרם **משני קצותיו** (אור החיים)

יט ויהיו הפרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הפפרת ופניהם איש אל אחיו אל הפפרת היו פני הפרבים: **יז** ויעש את השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחיצי קמתו: **יח** ויצף אתו זקב טהור ויעש לו זר זקב סביב: ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש זר זקב למסגרתו סביב: **יט** ויצק לו ארבע טבעות זקב ויתן את הטבעות על ארבע הפאות אשר לארבע רגליו: **כ** לעמת המסגרת היו הטבעות פתים לבדים לשאת את השלחן: **כא** ויעש את הבדים עצי שטים ויצף אתם זקב לשאת את השלחן: **כב** ויעש את הכלים אשר על השלחן את קערותיו ואת פפתיו ואת מנקיתיו ואת הקשות אשר יסוד בהן זקב טהור: **כג** שישי - שלישי במחברין ויעש את המנרה זקב טהור מקנשה עשה את המנרה ירכה וקנה גביעיה פפתריה ופרחיה ממנה היו:

אור החיים ויעש את המנורה וגו'. תמצא בכל המעשה שידייק לשון המעשה כלשון המצוה וצריך לדעת למה שינה במנורה שבמצוה אמר מנורת זהב וכאן אמר את המנורה. ואולי כי לפי מה שאמרו ז"ל בהקומץ רבה (מנחות כ"ח:) כי המנורה באה גם מהמתכות דכתיב תעשה לרבות, לזה אמר ה' מנורת זהב לומר כי מה שהתיר בריבוי תעשה אינו אלא לדורות אבל במשכן מעכב להיות זהב, ולזה הסמיך מנורת זהב בלא הפסקה לומר שאין מעשיך במנורה אלא של זהב. או על זה הדרך מנורת זהב ולא מנורת שאר מתכות הגם שהכשרתים לך, ודקדוק זה אין שייכות להודיע במעשה אלא הודיע שקיים מצות ה' ועשאה זהב והבן: (אור החיים)

יח וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני: **יט** שלשה גבעים משקדים בקנה האחד פפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה אחר פפתר ופרח פן לששת הקנים היצאים מן המנרה: **כ** ובמנרה ארבעה גבעים משקדים פפתריה ופרחיה: **כא** וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וקנתם ממנה היו פלה מקנשה אחת זקב טהור: **כב** ויעש את גרתיה שבעה ומלקחיה ומחתתיה זקב טהור: **כג** פפר זקב טהור עשה אתה ואת כל פליה: **כד** ויעש את מזבח הקטר עצי שטים אמה ארכו ואמה רחבו רבוע ואמתים קמתו ממנו היו קרנתיו:

אור החיים ויעש את מזבח הקטורת. זה הוא מקום זכרוננו כי פנימי מהאמור אחריו, ומה שצוה ה' עליו מאוחר מהכל כתבתי בפ' תרומה בפסוק וכן תעשו

הסלת פרשת ויקהל אור (החיים)

כז ויצף אתו זָהָב טָהוֹר אֶת גָּגוֹ וְאֶת קִירָתוֹ סָבִיב וְאֶת קַרְנֹתָיו וַיַּעַשׂ לוֹ זָרָה זָהָב סָבִיב: **כח** וּשְׁתֵּי טַבַּעֲתֵי זָהָב עָשָׂה לוֹ מִתַּחַת לְזָרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו עַל שְׁנֵי צְדָיו לְבָתִּים לְבָדִים לְשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֶם: **כט** וַיַּעַשׂ אֶת הַבְּדִים עֲצֵי שֹׁטִים וַיִּצַּף אֹתָם זָהָב: **ל** וַיַּעַשׂ אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה קֹדֶשׁ וְאֶת קִטְרֵת הַסַּמִּים טָהוֹר מַעֲשֵׂה רִקְח:

שמות פרק-לח

א **שביעי - רביעי במחוברין** וַיַּעַשׂ אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה עֲצֵי שֹׁטִים חָמֵשׁ אַמּוֹת אַרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רָחְבוֹ רְבוּעַ וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת קָמְתוֹ: **ב** וַיַּעַשׂ קַרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע פְּנֵיתָיו מִמָּנֹו הָיוּ קַרְנֹתָיו וַיִּצַּף אֹתוֹ נְחֹשֶׁת: **ג** וַיַּעַשׂ אֶת כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ אֶת הַסִּירֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת הַמְזַרְקוֹת אֶת הַמְזֻלְגֹת וְאֶת הַמַּחְתֹּת כָּל כְּלָיו עָשָׂה נְחֹשֶׁת: **ד** וַיַּעַשׂ לַמִּזְבֵּחַ מִכָּבֵד מַעֲשֵׂה רָשֶׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כַּרְכָּבוֹ מִלְמַטָּה עַד תַּצְיֹו: **ה** וַיִּצַּק אַרְבַּע טַבַּעֲתֵי בְּאַרְבַּע הַקְּצוֹת לְמִכָּבֵד הַנְּחֹשֶׁת בָּתִּים לְבָדִים: **ו** וַיַּעַשׂ אֶת הַבְּדִים עֲצֵי שֹׁטִים וַיִּצַּף אֹתָם נְחֹשֶׁת: **ז** וַיָּבֵא אֶת הַבְּדִים בְּטַבַּעֲתֵי עַל צַלְעוֹת הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֶם נְכוּב לַחַת עָשָׂה אֹתוֹ: **ח** וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמֵרָאֵת הַצְּבָאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד: **ט** וַיַּעַשׂ אֶת הַחֲצָר לְפָאֵת נֶגֶב תִּימָנָה קַלְעֵי הַחֲצָר שֵׁשׁ מְשֻׁזָּר מֵאָה בְּאַמָּה: **י** עֲמוּדֵיהֶם עֲשָׂרִים וְאַדְנִיָּהֶם עֲשָׂרִים נְחֹשֶׁת וְוִי הָעֲמוּדִים וְחֻשְׁקֵיהֶם כֶּסֶף: **יא** וְלְפָאֵת צָפוֹן מֵאָה בְּאַמָּה עֲמוּדֵיהֶם עֲשָׂרִים וְאַדְנִיָּהֶם עֲשָׂרִים נְחֹשֶׁת וְוִי הָעֲמוּדִים וְחֻשְׁקֵיהֶם כֶּסֶף: **יב** וְלְפָאֵת יָם קַלְעֵים חֲמִשִּׁים עֲמוּדֵיהֶם עֲשָׂרִים וְאַדְנִיָּהֶם עֲשָׂרִים וְוִי הָעֲמוּדִים וְחֻשְׁקֵיהֶם כֶּסֶף: **יג** וְלְפָאֵת קִדְמָה מְזֻרְחָה חֲמִשִּׁים אַמָּה: **יד** קַלְעֵים חֲמִשׁ עֲשָׂרֵה אַמָּה אֶל הַכְּתָף עֲמוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנִיָּהֶם שְׁלֹשָׁה וְלְכַתֵּף הַשְּׂנִית מְזָה וּמְזָה לְשַׁעַר הַחֲצָר קַלְעֵים חֲמִשׁ עֲשָׂרֵה אַמָּה עֲמוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנִיָּהֶם שְׁלֹשָׁה: **טז** כָּל קַלְעֵי הַחֲצָר סָבִיב שֵׁשׁ מְשֻׁזָּר: **יז** וְהָאֲדָנִים לְעֲמוּדִים נְחֹשֶׁת וְוִי הָעֲמוּדִים וְחֻשְׁקֵיהֶם כֶּסֶף וְצָפוּי רֵאשִׁיָּהֶם כֶּסֶף וְהֵם מְחֻשְׁקִים כֶּסֶף כָּל עֲמוּדֵי הַחֲצָר: **יח** **מפטיר** וּמִסֹּף שַׁעַר הַחֲצָר מַעֲשֵׂה רִקְח תְּכַלֵּת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֻׁזָּר וְעֲשָׂרִים אַמָּה אַרְף וְקוֹמָה בְּרַחֵב חֲמֵשׁ אַמּוֹת לַעֲמֹת קַלְעֵי הַחֲצָר: **יט** וְעֲמוּדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְאַדְנִיָּהֶם אַרְבָּעָה נְחֹשֶׁת וְוִיָּהֶם כֶּסֶף וְצָפוּי רֵאשִׁיָּהֶם וְחֻשְׁקֵיהֶם כֶּסֶף: **כ** וְכָל הַיְתָדוֹת לְמִשְׁכָּן וְלַחֲצָר סָבִיב נְחֹשֶׁת: